

JACQUES JACOBS

MANAGEMENT BY APPING AROUND

Ooit, in het pre-computer tijdperk, liep er op onze school elke maandagmorgen een leerling met een schriftje langs de klassen. Het was het schriftje waarin de directeur in keurig handschrift de wekelijkse mededelingen voor het team had opgetekend. Als elke leerkracht voor gezien had getekend, was dat varkentje voor die week gewassen. Voor de communicatie met de ouders was er het stencil. Het stencil werkte als volgt. Door het verwijderen van de was van een zogenaamd moedervel ontstonden er plekken waar inkt kon worden doorgelaten. Het weghalen gebeurde met een schrijfmachine. Fouten konden worden gecorrigeerd met een rode correctielak. Het moedervel werd op een trommel gespannen waar een inktrol in zat. Elke keer dat de trommel ronddraaide, werd er een afdruk op papier gemaakt. Het was onhandig, het stonk en het was langzaam en ongezond.

Vandaag de dag appen, mailen en twitteren we dat het een lust is. De communicatie met het team en met de ouders is daardoor vele malen eenvoudiger geworden. Dat is handig, maar brengt ook risico's met zich mee. Het ziekteverzuimpercentage in het onderwijs verschilt niet zoveel van het landelijk gemiddelde. Maar in verhouding zijn in het onderwijs veel mensen om psychische redenen ziek thuis. Stress en burn-out liggen op de loer met name ook bij de jongere leerkracht. In het onderwijs ben je namelijk nooit klaar met je werk. Het valt niet mee je te verzoenen met de gedachte dat het altijd meer en beter kan. Nu heeft het onderwijs het grote voordeel dat de werkgever nogal zuinig is. Zo zal de persoonlijke smartphone en ook vaak de laptop niet door de organisatie maar door de leerkracht privé worden aangeschaft. Daarmee wordt impliciet aangegeven dat in principe het recht op onbereikbaarheid van de leerkracht in zijn vrije tijd wordt gerespecteerd. Maar de stroom informatie die online binnenkomt, is groot en van de leerkracht worden veel administratieve handelingen verwacht. Ouders met klachten en ook het management met een invallersprobleem kunnen de leerkracht vaak gemakkelijk ook buiten werktijd benaderen. Dat kan belastend zijn.

De Franse overheid heeft onlangs bij wet geregeld dat werknemers de mail en andere online correspondentie 's avonds laat mogen negeren. (Dat kan deze zomer zomaar een of twee blokkades op de Franse tolwegen naar het zuiden scheppen.) Het eerder genoemde pleit niet onmiddellijk voor het invoeren van een wet naar Frans voorbeeld in het onderwijs. Dat betekent ook niet dat leerkrachten standaard preventief tegen zichzelf in bescherming moeten worden genomen. Daarvoor zijn de voordelen van de moderne communicatie te groot. Maar het betekent wel dat de school de bedrijfscultuur wat betreft de belastbaarheid in de privé tijd goed in het oog moet houden. Zeker voor wat betreft de personen die kwetsbaar zijn als het gaat om het scheiden van werk en privé. Laatst hoorde ik een schoolleider met enig cynisme zeggen: 'Je was gister de hele avond offline. Moet je vaker doen. Is lekker rustig.'

De meeste schoolleiders zullen er prudent mee omgaan, Maar de verleiding om meer te managen by apping around, is groot. Werkdruk is lang niet altijd een gevoel dat zich opdringt wanneer er veel werk voor je klaarligt. Samen een extra klus doen met wederzijds respect en waarbij iedereen zich gewaardeerd voelt, leidt zelden tot extra druk. Het gevoel de controle te verliezen, achterop te raken, bekeken te worden, je vrijheid te verliezen. Dat zijn de ziekmakers. De moderne media moeten dan ook vooral worden ingezet om het werk beter, makkelijker, vrijer en creatiever te organiseren. Wie een idee heeft om dit nog beter te doen, mag het op de gemeenschappelijke app zetten.